

Regeringens skrivelse

1999/2000:33

Utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten

Skr.
1999/2000:33

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 18 november 1999

Ingela Thalén

Björn Rosengren
(Näringsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Skrivelsen beskriver det planerade arbetet med utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten.

1	De beräknade sysselsättningseffekterna med anledning av bl.a. regeringens proposition – Det nya försvaret.....	3
2	Behov av åtgärder i vissa kommuner.....	3
3	Planerade åtgärder	4
3.1	Tillsättande av en omställningsgrupp.....	4
3.2	Regeringens fempunktsprogram	5
3.3	Vissa kommungemensamma åtgärder.....	6
3.4	Lokalisering av statliga verksamheter, m.m.....	8
3.5	Övrigt	9
4	Kommunvis beskrivning av planerade åtgärder.....	9
5	Erfarenheter från Söderhamnskommittén	12
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 november 1999..	14

1 De beräknade sysselsättningseffekterna med anledning av bl.a. regeringens proposition – Det nya försvaret

I propositionen Det nya försvaret (prop. 1999/2000:30) redovisar regeringen sin bedömning av det långsiktiga behovet av anställd personal inom Försvarmakten. Regeringens bedömning baseras i första hand på Försvarmaktens redovisning den 19 maj 1999. Enligt denna bedöms behovet av anställd personal uppgå till ca 10 000 yrkesofficerare (för närvarande ca 14 400) och till ca 6 550 civilanställda (för närvarande ca 8 900) fr.o.m år 2005. Eftersom regeringen i nämnda proposition föreslår en delvis annorlunda utformning av Försvarmakten, bedömer regeringen att det långsiktiga behovet av anställd personal fr.o.m. år 2005 blir något större än vad Försvarmakten redovisat i sitt underlag.

I propositionen redovisas även förslag till förändringar i Försvarmaktens grundorganisation. Regeringen vill i detta sammanhang erinra om att behovet av att minska antalet anställda inom Försvarmakten inte enbart är knutet till olika förbandsnedläggningar utan även till nödvändigheten av en övergripande omstrukturering av myndigheten och dess verksamhet.

På grundval av redovisningen i propositionen rörande strukturförändringar inom Försvarmakten har Regeringskansliet gjort följande preliminära bedömning vad gäller minskning av sysselsättningen i vissa kommuner med följande antal arbetstillfällen:

- Kiruna ca 215 arbetstillfällen,
- Boden ca 425 arbetstillfällen,
- Sollefteå ca 450 arbetstillfällen,
- Falun ca 400 arbetstillfällen,
- Gotland ca 400 arbetstillfällen (varav Fårösund ca 140 och Visby ca 250 arbetstillfällen), samt
- Hässleholm ca 900 arbetstillfällen.

Härutöver har bl.a. Härnösands och Karlsborgs kommuner vid tidigare omstruktureringar påverkats av minskad sysselsättning inom Försvarmakten.

Sysselsättningen i Karlskoga kommun har under lång tid minskat. Under hösten 1999 har ytterligare ca 300 anställda varslats vid Bofors/Celsius i Karlskoga.

2 Behov av åtgärder i vissa kommuner

Målen för regionalpolitiken är att skapa förutsättningar för uthållig ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet, så att likvärdiga levnadsförutsättningar skapas för människorna i hela Sverige.

Förutsättningar för ekonomisk tillväxt i kommuner och regioner måste i första hand skapas genom aktiva insatser på den lokala och regionala nivån. Men genom en aktiv och framsynt politik inom olika samhällssekto-

rer kan regeringen och riksdagen medverka till en god utveckling i alla Sveriges kommuner och regioner.

I propositionen Det nya försvaret konstaterar regeringen att det militära försvaret står inför betydande förändringar. Med hänsyn till utvecklingen i vår omvärld betonas nödvändigheten av en ändrad inriktning av det svenska försvaret.

Om riksdagen beslutar om de föreslagna förändringarna i Försvarsmaktens organisation, bland annat vissa förbandsnedläggningar och andra strukturomvandlingar, bedömer regeringen att särskilda åtgärder behöver vidtas i ett antal kommuner med särskilda svårigheter.

Regeringen har därför analyserat de regionalpolitiska konsekvenserna för de 26 lokala arbetsmarknader som berörs av förslagen till ändringar i Försvarsmaktens grundorganisation.

Analysen har gjorts med fem kriterier som grund: Långsiktig befolknings- och sysselsättningsutveckling, aktuell arbetslöshet, bruttoregionprodukt per invånare samt andel industrissysselsatta (som ett mått på arbetsmarknadens sårbarhet).

Begreppet lokal arbetsmarknad samt de fem kriterierna används bl.a. inom den nationella regionalpolitiken som underlag för t.ex. beslut om nationella stödområden.

Dessa fem kriterier har kompletterats med ett sjätte kriterium som är specifikt för situationen – beroendet av Försvarsmakten, dvs. andel sysselsatta i Försvarsmakten i förhållande till totalt antal sysselsatta.

Analysen och de tidigare redovisade sysselsättningskonsekvenserna i vissa kommuner ger vid handen att utvecklingsprogram behöver utarbetas och genomföras för följande kommuner: Kiruna, Boden, Sollefteå, Härnösand, Falun, Karlskoga, Gotland och Hässleholm.

Även lokalisering av statlig verksamhet till Karlsborg övervägs. I detta sammanhang skall prövas möjligheten att omvandla för andra verksamheter fastigheter inom kommunen som används för militära ändamål.

Regeringen avser att i konstruktiv samverkan med kommunerna, och alla övriga berörda myndigheter och organ, genomföra utvecklingsprogrammen för att stödja en positiv utveckling av arbetsmarknaden, såväl beträffande existerande som nya näringar.

3 Planerade åtgärder

3.1 Tillsättande av en omställningsgrupp

Inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet) tillsätts en arbetsgrupp, med uppdrag att föreslå och genomföra utvecklingsprogram för de nämnda kommunerna med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten, den s.k. Omställningsgruppen.

I uppdraget till Omställningsgruppen uttalas bl.a. att gruppen skall lämna förslag till åtgärder för att stödja en positiv utveckling av arbetsmark-

naden och övergång till nya näringar i följande kommuner: Kiruna, Boden, Sollefteå, Härnösand, Falun, Karlskoga, Gotland och Hässleholm. Skr. 1999/2000:33

Omställningsgruppen, som särskilt skall arbeta med att stimulera kommunernas förutsättningar för tillväxt och befintligt näringsliv, skall även medverka vid genomförandet av etableringar av privata företag och vid lokaliseringar av statlig verksamhet.

Arbetsgruppen skall i sitt arbete beakta jämställdhetsperspektivet.

3.2 Regeringens fempunktsprogram

Regeringen har även initierat ett fempunktsprogram för en positiv utveckling i de prioriterade kommunerna. Programmet omfattar planerade åtgärder inom följande områden:

Lokalisering av statlig verksamhet

Förutsättningarna för lokalisering av statlig verksamhet i berörda kommuner skall studeras noggrant. Statlig sysselsättning och verksamhet kan bidra till en positiv utveckling i utsatta kommuner. Arbetet leds av en särskild statssekreterargrupp inom Regeringskansliet.

Regeringen avser att besluta vilka myndigheter eller andra statliga verksamheter som skall lokaliseras till berörda kommuner – totalt ca 1 280 arbetstillfällen. En närmare fördelning anges i avsnitt 3.4. Regeringen vill betona vikten av att lokaliseringarna skall ske i samarbete med berörda myndigheter och fackliga organisationer, berörda kommuner och Trygghetsstiftelsen. Frågan om att säkerställa myndigheternas kompetens och servicenivå skall beaktas.

Kostnaderna för dessa verksamheter skall rymmas inom de utgiftsområden, som för verksamheten ansvarigt departement svarar för.

Omvärlds- och sårbarhetsanalyser och utvecklingsplaner

Regeringen kommer att tillhandahålla särskilda resurser, som finansieras inom befintliga budgetramar, för att stödja kommunerna i ett arbete med analyser och utvecklingsplaner. Syftet är att stödja en utveckling av en allsidig näringslivsstruktur och att skapa förutsättningar för att attrahera företag att etablera verksamhet på de berörda orterna.

Infrastrukturåtgärder

Ett väg- och järnvägsnät med hög kvalitet är en viktig komponent för en god utveckling av näringsliv och arbetsmarknad. Regeringen tidigarelägger, genom omprioritering inom befintliga budgetramar, vissa infrastrukturinvesteringar i ett antal kommuner.

Regeringen konstaterar att det finns stora resurser genom EG:s strukturfonder som kan användas i det lokala och regionala utvecklingsarbetet. Beslut om strukturfondsmedel fattas på regional nivå, baserade på ett av EG-kommissionen godkänt programdokument. Den nationella medfinansieringen sker bl.a. via olika statliga myndigheter, kommuner och lands-ting. Den svenska statliga finansieringen är inte fastställd i förväg utan prioriteras och beslutas inom de årliga anslag som myndigheterna förfogar över. Regeringen avser att prioritera resurser för nationell medfinansiering till de regioner vari de kommuner som berörs ingår.

Regeringen kommer även att verka för att statliga fastigheter, andra anläggningar som används för militära ändamål och vissa markområden ställs till förfogande för annan verksamhet och omvandlas på gynnsamma, affärsmässiga villkor.

Utveckling av arbetsmarknad och övergång till nya näringar

Grundläggande för en positiv regional och kommunal utveckling är en ökning av den privata sysselsättningen. Ett av Omställningsgruppens uppdrag är att i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, lokalt näringsliv och lokala utvecklingsgrupper medverka till att förutsättningar skapas för över 1 000 nya privata arbetstillfällen i de prioriterade kommunerna. Projekt och etablering av privata företag finansieras inom ramen för budgeterade medel.

Detta samlade fempunktsprogram avser främst att stimulera de berörda kommunernas befintliga näringsliv till ökad tillväxt utifrån deras egna förutsättningar. Programmet syftar även till att skapa förutsättningar att utveckla och forma en ny, mer framtidsorienterad arbetsmarknad utifrån respektive kommuns särskilda förutsättningar. Programmet syftar slutligt till att nå målet för regeringens regionalpolitik: Att skapa likvärdiga levnadsförutsättningar för människorna i hela Sverige.

3.3 Vissa kommungemensamma åtgärder

För de nämnda kommunerna gäller att ökade medel för arbetsmarknads- politiska åtgärder såsom anställningsstöd, utbildningsåtgärder, flyttstöd, starta eget stöd m.m. flexibelt skall kanaliseras till berörda länsarbets- nämnder och arbetsförmedlingar via Arbetsmarknadsverket (AMV).

Statliga fastigheter, andra anläggningar som används för militära ändamål och vissa markområden skall – i förekommande fall och på gynnsamma affärsmässiga villkor – ställas till förfogande för andra verksamheter och omvandlas för alternativ användning.

Under nästa programperiod för strukturfonderna, som löper mellan åren 2000 och 2006, kommer Sverige att omfattas av dels de geografiska målen 1 och 2, dels ett nationellt mål 3 och fyra gemenskapsinitiativ med särskilda inriktningar. Det är huvudsakligen inom de tre målen som berörda kommuner får möjlighet att ta del av resurser från strukturfonderna.

Det geografiska området för mål 1 är fastställt och omfattar norra Sverige. För mål 1-området har Sverige lämnat förslag till två program till EG-kommissionen som kommer att ta ställning till dessa under våren 2000. Programförslagen är dels Norra Norrland, som omfattar Norrbottens och Västerbottens län, dels Södra skogslänsregionen som omfattar Jämtlands och Västernorrlands län samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Av de prioriterade kommunerna ingår således Kiruna, Boden, Sollefteå och Härnösand i mål 1-området.

Den totala omfattningen av programmen för mål 1-området under perioden beräknas uppgå till ca 1 850 miljoner euro varav EU svarar för ca 722 miljoner euro. Den nationella finansieringen sker via olika statliga myndigheter, kommuner, landsting och det privata näringslivet. Den svenska statliga finansieringen är inte fastställd i förväg utan prioriteras och beslutas inom de årliga anslag som myndigheterna förfogar över. Regeringen avser att prioritera resurser för nationell medfinansiering till de regioner vari de kommuner som berörs ingår. Programmen är huvudsakligen inriktade på näringslivs- och kompetensutveckling. Programmen har arbetats fram av de regionala partnerskapen i områdena och besluten om programmets åtgärder kommer att tas på regional nivå.

För mål 2-programmen har EG-kommissionen avsatt ca 406 miljoner euro. Regeringen har nyligen lämnat ett reviderat förslag till EG-kommissionen om vilka kommuner som skall omfattas av mål 2. I detta förslag ingår Falun, Karlskoga, Karlsborg och Gotland. Inriktningen av programmen kommer att arbetas fram av de regionala partnerskapen i områdena och ett förslag till program kommer att överlämnas till EG-kommissionen under år 2000.

Hässleholm kommer inte att omfattas av något geografiskt avgränsat strukturfondsprogram.

Regeringen har även lämnat ett förslag till program för mål 3 till EG-kommissionen. Mål 3-programmet omfattar hela Sverige utanför mål 1-områdena. Den totala omfattningen av programmet under perioden beräknas uppgå till ca 1 550 miljoner euro varav EU svarar för ca 720 miljoner euro. Programmet är huvudsakligen inriktat på kompetensutveckling för både sysselsatta och arbetslösa. Besluten om programmets åtgärder kommer att tas på regional nivå.

I den mån det behövs, och förutsättningar i övrigt föreligger, ger staten genom Kommundelegationen och Bostadsdelegationen ekonomiskt stöd om strukturomvandlingen inom Försvarsmakten ger upphov till negativa konsekvenser för den kommunala ekonomin.

Almi Företagspartner Örebro AB bedriver sedan våren 1999 ett aktivt arbete i Karlskoga kommun. I ett projekt samarbetar Almi, stiftelsen Svensk Industridesign och lokala aktörer verksamma inom näringslivsutveckling. Projektet bygger på att man tillvaratar den tillväxtpotential som redan finns hos företagen i regionen och utvecklar den. Förutsättningarna för liknande projekt i nu aktuella kommuner kommer att undersökas.

Arbetslivsinstitutet bedriver sedan år 1997 ett forsknings- och utbildningsprojekt i Bergslagen i vilket tio kommuner är involverade. Projektet utgår ifrån varje kommuns unika förutsättningar och syftar till att skapa nya arbetstillfällen genom att stimulera regionalt samarbete mellan nä-

ringsliv, högskolor, kommuner, länsmyndigheter m.fl. Projektet syftar även till att öka kunskapen om regional utveckling hos berörda aktörer. Förutsättningarna för liknande projekt i nu aktuella kommuner kommer att undersökas.

Delegationen för utländska investeringar i Sverige (ISA) arbetar aktivt med att främja utländska investeringar i Sverige. ISA leder tillsammans med Kommunförbundet och Almi Företagspartner AB ett program för att i samarbete med lokala och regionala myndigheter och organisationer stärka kompetens, marknadsföring, organisation och mottagningskapacitet för utländska direktinvesteringar i kommuner och regioner runt om i landet. För att förbättra samarbetet med och mellan olika regioner samt öka aktiviteten i den investeringsfrämjande verksamheten på regional nivå för ISA diskussioner om samarbete med ett antal regioner. Avtal har träffats med tre regioner och förhandlingar förs med ytterligare sex. ISA samverkar dessutom aktivt med ett stort antal regioner inom ramen för de regionala tillväxtavtalen. Dessa aktiviteter avser i hög grad de regioner som drabbas i samband med omstruktureringen av Försvarmakten.

Sveriges Exportråd arbetar aktivt med att främja svensk export. Regionalt samarbetar Exportrådet med Almi Företagspartner AB och handelskammarorganisationen inom ramen för s.k. exportcentra som täcker i stort sett hela landet. De regioner som drabbas i samband med omstrukturen inom Försvarmakten omfattas av respektive exportcentrums aktiviteter.

Näringsdepartementet har, under hand, kontaktat konsultföretag för att initiera samarbete avseende etablering av privata tjänsteföretag i prioriterade försvarsorter. Detta som ett led i arbetet med att skapa förutsättningar för sammanlagt mer än 1 000 nya arbetstillfällen i de prioriterade kommunerna.

3.4 Lokalisering av statliga verksamheter, m.m.

Som en del av utvecklingsprogram för de nämnda kommunerna avses ca 1 280 statliga arbetstillfällen att lokaliseras till i första hand följande kommuner:

- Kiruna ca 100 arbetstillfällen,
- Boden ca 75 arbetstillfällen,
- Sollefteå ca 300 arbetstillfällen,
- Härnösand ca 15 arbetstillfällen,
- Falun ca 135 arbetstillfällen,
- Karlskoga ca 150 arbetstillfällen,
- Gotland ca 90 arbetstillfällen, samt
- Hässleholm ca 215 arbetstillfällen.

Lokalisering av ytterligare ca 200 arbetstillfällen till de prioriterade kommunerna skall beslutas.

Trygghetsstiftelsen har tillsammans med Försvarmakten tagit fram en rikstäckande plan för avvecklingsarbetet. För den personal som arbetar på arbetsplatser som skall omlokaliseras finns det möjlighet att få hjälp av Trygghetsstiftelsen och det statliga trygghetsavtalet för att få ett nytt ar-

bete. Den som väljer att inte följa med till den nya orten omfattas av trygghetsreglerna på samma sätt som den som blir uppsagd på grund av arbetsbrist. Villkoren och möjligheterna i det statliga trygghetssystemet är goda och statistiken från Trygghetsstiftelsen visar att systemet är effektivt och att det stora flertalet arbetssökande får nytt arbete – oftast inom den privata sektorn.

3.5 Övrigt

Inom Kunskapslyftet avdelas 1 500 riktade platser till de berörda kommunerna för år 2000. Platserna fördelas av Skolverket efter ansökan. Ytterligare platser kan tilldelas kommunerna vid behov i samband med den omfördelning av återlämnade platser som sker vid halvårsskiftet år 2000. För år 2001 fördelas Kunskapslyftsplatser till de berörda kommunerna inom ramen för Skolverkets ordinarie fördelning men med hänsyn till uppkomna strukturförändringar i kommunerna.

Möjligheten att inrätta ett 020-nummer för myndighetskontakter och samhällsinformation skall utredas, liksom fördelning och lokalisering av en sådan funktion.

En utredning genomförs om möjligheten att inrätta ett ”myndighets-hotell”; en gemensam administrativ funktion för myndigheter utan egna administrativa resurser, samt lokalisering av en sådan funktion.

Förhandlingar om etablering av privat verksamhet har inletts för flera orter.

Sjöfartsverket har fått i uppdrag att utreda frågan om en sommarlokalisering av isbrytarverksamheten till Härnösand.

Regeringen avser att efter hand återkomma till riksdagen med de förslag som bedöms behöva underställas riksdagen samt med rapporter om utvecklingsprogrammets fortskridanden.

4 Kommunvis beskrivning av planerade åtgärder

Kiruna

Statliga fastigheter och andra anläggningar som används för militära ändamål ställs till förfogande och omvandlas för andra verksamheter på gynnsamma affärsmässiga villkor.

Bostadsdelegationen medverkar till att lösa kommunala borgensåtaganden.

Stomnäsplanen Gällivare–Riksgränsen (STAX 30) tidigareläggs.

Regeringens inriktning är att etablera en rymdhögskola i Kiruna.

Luleå tekniska universitets lärarutbildning i Kiruna utökas inom befintlig ram med 25 helårsstudieplatser med början år 2001.

Den verksamhet som bedrivs vid Stiftelsen Cold Center skall utvecklas och kan på sikt ge ca 60 nya arbetstillfällen.

Utveckling av ett samiskt centrum, innefattande bl.a. information om samer och samisk historia, i anslutning till Sametingets verksamhet, utreds.

Cirka 100 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Kiruna.

Omställningsgruppen får i uppdrag att i samarbete med Kiruna kommun, berörda myndigheter och lokalt näringsliv skapa förutsättningar för etablering av ytterligare ca 100 privata arbetstillfällen i Kiruna.

Boden

I budgetpropositionen för 2000 föreslås de inre delarna av Bodens kommun placeras i nationellt stödområde A, övriga delar i stödområde B. I dag ligger endast de inre delarna av kommunen i stödområde 2.

Statliga fastigheter och andra anläggningar som används för militära ändamål ställs till förfogande och omvandlas för andra verksamheter på gynnsamma affärsmässiga villkor.

Cirka 75 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Boden.

Omställningsgruppen får i uppdrag att i samarbete med Bodens kommun, berörda myndigheter och lokalt näringsliv skapa förutsättningar för etablering av ytterligare ca 425 privata arbetstillfällen i Boden.

Sollefteå

I budgetpropositionen för 2000 föreslås de centrala delarna av Sollefteå kommun inplaceras i nationellt stödområde A från nuvarande inplacering i stödområde 2.

Statliga fastigheter och andra anläggningar som används för militära ändamål ställs till förfogande och omvandlas för andra verksamheter på gynnsamma affärsmässiga villkor.

Bostadsdelegationen bistår med att sanera kommunens fastighetsbestånd.

Regeringen avser att inom gällande budgetramar avsätta ytterligare 20 miljoner kronor per år under en treårsperiod, totalt 60 miljoner kronor, för projekt inom Sollefteå, Härnösands och Kramfors kommuner som stöd bl.a. för byggandet av ett inomkommunalt transportnät för bredbandskommunikation i Sollefteå.

Resurser motsvarande 200 distansutbildningsplatser inom Distansutbildningsmyndighetens befintliga ram anslås från och med höstterminen år 2000.

Cirka 300 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Sollefteå.

Omställningsgruppen får i uppdrag att i samarbete med Sollefteå kommun, berörda myndigheter och lokalt näringsliv skapa förutsättningar för etablering av ytterligare ca 300 privata arbetstillfällen i Sollefteå.

Härnösand

I budgetpropositionen för 2000 föreslås Härnösands kommun inplaceras i nationellt stödområde B från nuvarande placering i tillfälligt stödområde.

Mitthögskolan förlägger redan tilldelade 100 nya helårsstudieplatser inom lärarutbildning matematik-NO och 200 nya helårsstudieplatser inom det tekniska området till Härnösand med början år 2001.

Cirka 15 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Härnösand.

Sjöfartsverket har fått i uppdrag att utreda en sommarlokalisering av isbrytarverksamheten till Härnösand.

Omställningsgruppen får i uppdrag att i samarbete med Härnösands kommun, berörda myndigheter och lokalt näringsliv skapa förutsättningar för etablering av ytterligare ca 100 privata arbetstillfällen i Härnösand.

Falun

Statliga fastigheter och andra anläggningar som används för militära ändamål ställs till förfogande och omvandlas för andra verksamheter på gynnsamma affärsmässiga villkor.

Högskolan Dalarna anordnar inom befintlig ram totalt 150 helårsstudieplatser för vidareutbildning av lärare och skolledare samt för andra skraddarsydda utbildningar med början år 2000.

Länsplanen Riksväg 60, Gruvan–Tallen, Ornäs–Tallen, tidigareläggs.

Cirka 135 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Falun.

Omställningsgruppen får i uppdrag att i samarbete med Falu kommun, berörda myndigheter och lokalt näringsliv skapa förutsättningar för etablering av ytterligare ca 50 privata arbetstillfällen i Falun.

Karlskoga

I budgetpropositionen för 2000 föreslås Karlskoga kommun inplaceras i nationellt stödområde B från nuvarande placering i tillfälligt stödområde.

Karlstads och Örebro universitet avser att använda tilldelade resurser till distansutbildningar vid lärcentret i Karlskoga (upp till 30 helårsstudieplatser), från år 2001.

Möjligheten att stödja uppbyggnaden av ett nationellt utvecklings- och utbildningscentrum för distansoberoende service utreds.

Möjligheten till uppbyggnad av ett formningscentrum vid Industriellt Utvecklingscentrum (IUC) i samverkan med bl.a. Karlstads och Örebro universitet för tillämpad utveckling av teknik, produkter och processer i samverkan med företag i regionen utreds.

Vägverkets nationella plan, E 18 Lekhyttan–Adolfsberg tidigareläggs.

Cirka 150 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Karlskoga.

Karlsborg

I budgetpropositionen för 2000 föreslås Karlsborgs kommun inplaceras i nationellt stödområde B från nuvarande placering i tillfälligt stödområde.

Viss lokalisering av statlig verksamhet övervägs för närvarande.

Möjligheterna att omvandla för andra verksamheter fastigheter inom kommunen som används för militära ändamål, skall prövas.

Statliga fastigheter och andra anläggningar som används för militära ändamål ställs till förfogande och omvandlas för andra verksamheter på gynnsamma affärsmässiga villkor.

Högskolan använder inom befintlig ram medel för ett stort antal utbildningsplatser inom bl.a. ekonomi, IT, ekologi samt lärar- och ingenjörsutbildningar.

Möjlighet till stöd till pilotprojektet Gotlands livsmedelsinstitut (ca 10 arbetstillfällen) undersöks.

Cirka 90 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Gotland.

Omställningsgruppen får i uppdrag att i samarbete med Gotlands kommun, berörda myndigheter och lokalt näringsliv skapa förutsättningar för etablering av ytterligare ca 260 privata arbetstillfällen på Gotland.

Vid utvecklingsprogrammets genomförande skall särskilt beaktas möjligheten att förlägga verksamheter till Fårösund.

Hässleholm

Statlig mark, fastigheter och andra anläggningar som används för militära ändamål ställs till förfogande och omvandlas för andra verksamheter på gynnsamma affärsmässiga villkor.

På Högskolans i Kristianstad campus anordnas inom befintlig ram 120 helårsstudieplatser inom dataelektronik och polymerteknik med början år 2000.

Cirka 215 statliga arbetstillfällen lokaliseras till Hässleholm.

5 Erfarenheter från Söderhamnskommittén

Genom beslut vid regeringssammanträde den 17 oktober 1996 tillkallades en särskild utredare för att lämna förslag till åtgärder för att stärka utvecklingen i Söderhamn. I uppdraget ingick dels att utarbeta förslag till vilka statliga verksamheter som kunde lokaliseras till Söderhamn och att medverka vid genomförandet av beslutade lokaliseringar, dels att föreslå andra åtgärder som kunde stärka utvecklingen i Söderhamn. Till utredare utsågs f.d. generaldirektören Lars Jeding och den s.k. Söderhamnskommittén tillsattes.

Bakgrunden till uppdraget var regeringens förslag att lägga ned Hälsinge flygflottilj, F 15 i Söderhamn. Dessutom hade omställningen från industrisamhälle till postindustriell era slagit hårt mot Söderhamn som de senaste decennierna förlorat tusentals arbetstillfällen och en rad industrier, bl.a. hade sågverk och massaindustrier lagts ned.

Avsikten med att tillsätta Söderhamnskommittén var att de traditionella närings-, regional- och arbetsmarknadspolitiska instrumenten skulle kompletteras med en kommitté, som i nära samarbete med Regeringskansliet, Söderhamns kommun och berörda myndigheter skulle arbeta för att en mångårig negativ utveckling skulle ersättas med en positiv.

I sin rapport SOU 1998:89 Greppet – att vända en regions utveckling betonar kommittén inledningsvis att nödvändigheten för att bedriva ett framgångsrikt arbete var att kommunen accepterade situationen och snabbt nådde politisk enighet kring en handlingsplan och därefter engagerade sig i ett omfattande utvecklingsarbete.

Sammanfattningsvis konstateras att sedan ett och ett halvt år efter F 15:s nedläggning har arbetslösheten minskat och att det andas en framtidsoptimism i Söderhamn som inte funnits sedan massaindustrins glansdagar på 1960-talet. Bruksmentaliteten är på väg att bytas ut och allt fler inser att om något skall bli gjort så måste Söderhamnarna göra det själva. Pratet om ”Döderhamn” har tystnat och i stället diskuteras satsningar på IT och utbildningar. De förändrade attityderna och den nya, omtalade Söderhamnsandan märks tydligt.

I rapporten konstateras även att den största betydelse som lokaliseringarna av statliga myndigheter haft var att skapa en minsta kritisk massa för att förändra arbetsmarknaden i syfte att skapa bra förutsättningar för privata företag.

Kommittén betonar slutligen vikten av att skapa god infrastruktur som grund för bl.a. distansutbildning och etablering av företag inom kunskaps-, kommunikations- och IT-sektorn.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 november 1999

Närvarande: Statsrådet Thalén, ordförande, och statsråden Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Östros, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm.

Föredragande: statsrådet Björn Rosengren.

Regeringen beslutar skrivelse 1999/2000:33 Utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten.